

Islamisk Stat

Et islamistisk statsdannelsesprojekt

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

Udlændingestyrelsen

© 2019 Udlændingestyrelsen

Udlændingestyrelsen
Ryesgade 53
2100 København Ø
Danmark

Tlf.: 35 36 66 00
nyidanmark.dk

December 2019

Alle rettigheder tilhører Udlændingestyrelsen.
Udgivelsen kan frit hentes på nyidanmark.dk
Udlændingestyrelsens udgivelser kan frit citeres med tydelig kildegengivelse.

Indhold

Introduktion, afgrænsning og forbehold	2
2. Islamisk Stat som islamistisk projekt	3
2.1. Historisk udvikling.....	3
2.1.1. Præ Islamisk Stat.....	3
2.1.2. Islamisk Stat	3
2.1.3. Kalifatet.....	4
2.1.4. Post-kalifatet.....	5
2.2. Vision	6
2.3. Størrelse.....	6
2.4. Geografisk tilstedeværelse	6
2.5. Kalifatet som jihadistisk statsdannelseSprojekT	7
2.6. Kalifatets ledelse.....	9
2.7. Kalifatets materielle ressourcer og finansiering.....	10
3. Litteratur	12

1. Introduktion, afgrænsning og forbehold

Dette notat er en introduktion til terrorbevægelsen Islamisk Stat (herefter: IS) fra et globalt perspektiv. Notatet indeholder baggrundsoplysninger om organisationens historiske udvikling, struktur og lederskab, geografiske tilstedeværelse, størrelse, materielle ressourcer og finansiering samt overordnede linjer i organisationens jihadistiske¹ statsdannelseSprojekT, det såkaldte *kalifat*.

Notatet er udarbejdet i overensstemmelse med EASO's retningslinjer for rapporter vedrørende landedokumentation (Country of Origin Information, COI).² Notatet er baseret på åbne, skriftlige kilder. Der er gjort brug af rapporter og artikler udgivet af internationale organisationer, herunder FN-organisationer og NGO'er, nyhedsmedier, analyseinstitutter og individuelle analytikere.

Det er inden for det givne kildemateriale og rapportformat ikke muligt at afdække alle facetter af de nævnte forhold, og notatet bør derfor ikke ses som udtømmende. Det er her værd at bemærke, at notatet ikke dykker ned i detaljer om organisationens aktiviteter i de enkelte lande. Dette niveau behandles til gengæld i en række særskilte notater udgivet af Udlændingestyrelsen fra december 2019 og frem. Det første notat i rækken bærer titlen *Islamisk Stat i Irak*. I tillæg til landenotaterne udgav Udlændingestyrelsen i december 2019 et notat med titlen *Yazidierne i Irak - Islamisk Stats overgreb og den nuværende situation* ([url](#)). Dette notat belyser bl.a. de overgreb, som IS udsatte det religiøse mindretal, yazidierne, for i kølvandet på sit indtog i Iraks Sinjar-distriktet i 2014.

Nærværende notat indeholder ikke anbefalinger om policy og kan derfor ikke tages til indtægt for et bestemt syn på, hvad praksis skal være. Terminologi anvendt i notatet bør ikke ses som et udtryk for et bestemt juridisk standpunkt.

¹ *Jihadisme* henviser til udøvelsen af *jihad*, der på arabisk betyder "anstrengelse". I islam kan *jihad* være spirituel mod egne drifter, det kan være verdsligt ift. at nå et bedre samfund, missionere blandt ikke-muslimer, og det kan være militært forsvar for eller angreb for udvidelse af islamiske besiddelser. Se: Oxford Dictionary of Islam, *Jihad*, [url](#)

² EASO, *Country of Origin Information (COI) Report Methodology*, juni 2019, [url](#)

2. Islamisk Stat som islamistisk projekt

2.1. Historisk udvikling

Islamisk Stat³ (IS) er en salafistisk⁴, militant bevægelse, som fortrinsvis har været aktiv i Irak og Syrien, men som også er aktive i andre lande. Grundstenene til terrorbevægelsen blev lagt i 1999, hvor jordaneren Abu Musab al-Zarqawi begyndte at rekruttere landsmænd til træningslejre i Afghanistan.

2.1.1. Præ Islamisk Stat

Kort tid efter den amerikanskledede internationale koalition rykkede ind i Irak i 2003,⁵ sværgede Abu Musab al-Zarqawi, der nu boede i Irak, troskab til Al-Qaeda. Hans bevægelse blev herefter kendt under navnet Al-Qaeda in Iraq (AQI). AQI fik fra begyndelsen opbakning blandt sunnimuslimer på grund af sine primære målsætninger om at uddrive de udenlandske styrker og forhindre en shiamuslimsk magtovertagelse. Men opbakningen blev aldrig rigtig stor, bl.a. fordi AQI's metoder viste sig at være meget brutale. Organisationen angreb fx ofte civile.⁶

Da Abu Musab al-Zarqawi blev dræbt af et amerikansk luftangreb i juni 2006, blev egypteren Abu Ayub al-Masri udpeget som leder for AQI. I håb om at kunne give bevægelsen et nyt image og vinde større indpas hos lokalbefolkningen omdøbte han den til Islamisk Stat i Irak (ISI).⁷

2.1.2. Islamisk Stat

I april 2010 dræbte amerikanske og irakiske styrker Abu Ayub al-Masri, hvorefter Abu Bakr al-Baghdadi blev udpeget som ny leder. På det tidspunkt stod bevægelsen meget svagt i Irak.⁸ Det lykkedes imidlertid Abu Bakr al-Baghdadi at genoplive den. Det skyldtes bl.a., at USA trak størstedelen af sine tropper ud af Irak i 2011, og at sekteriske spændinger i Irak gjorde det let at rekruttere sunnimuslimer til kamp mod eksisterende samfundsstrukturer.⁹

³ Islamisk Stat, forkortet IS, er også kendt under navnet ISIL (Islamisk Stat i Irak & Levanten) og ISIS (Islamisk Stat i Irak og Syrien/al-Sham).

⁴ *Salafisme* er en islamisk fundamentalistisk religiøs strømning, hvis nutidige tilhængere hævder at efterligne "de fromme forgængere" så tæt på og på så mange livsområder som muligt. De fromme forgængere sidestilles ofte med de første tre generationer af muslimer. Se: Oxford Research Encyclopedias, RELIGION, *Salafism*, [url](#)

⁵ I 2003 begyndte *Irak Krigen*, også kaldet *Den Anden Golfkrig*. Den varede fra 2003 til 2011 og var inddelt i to faser. Den første fase bestod i en konventionelt ud kæmpet krig fra marts til april 2003, hvor amerikanske og britiske tropper støttet af mindre bidrag fra en række andre lande invaderede Irak og hurtigt overvandt det irakiske militær samt paramilitære styrker. Herefter besatte amerikanskledede styrker Irak. I denne markant længere fase af krigen kæmpede lokale oprørsstyrker mod den amerikanskledede besættelse af Irak. Se: Britannica, *Iraq War 2003 – 2011*, sidst opdateret 29. november 2019, [url](#)

⁶ Stanford CISAC, *Mapping Militant Organizations. The Islamic State*, sidst opdateret september 2019, [url](#); Felter, J. et al., *Al-Qa'ida's Foreign Fighters in Iraq: A First Look at the Sinjar Records*, Rep. Harmony Project at the Combatting Terrorism Center at West Point, 2. januar 2008, p. 4, [url](#); CNBC, *Abu Masub al-Zarqawi is the man who founded ISIS*, 11. august 2016, [url](#)

⁷ Felter, J. et al., *Al-Qa'ida's Foreign Fighters in Iraq: A First Look at the Sinjar Records*, Rep. Harmony Project at the Combatting Terrorism Center at West Point, 2. januar 2008, [url](#); Stanford CISAC, *Mapping Militant Organizations. The Islamic State*, sidst opdateret september 2019, [url](#)

⁸ Wilson Center, *Timeline: the Rise, Spread, and Fall of the Islamic State*, 28. oktober 2019, [url](#)

⁹ Stanford CISAC, *Mapping Militant Organizations. The Islamic State*, sidst opdateret september 2019, [url](#)

Abu Bakr al-Baghdadi allierede sig med tidligere højtstående officerer fra Saddam Husseins opløste væbnede styrker. Dette bidrog til at give bevægelsen en militær struktur og taktiske kompetencer. Nu evnede ISI at skifte fra oprørskamp til regulære militære operationer og derved sikre landvindinger.

Fra april 2013 udnyttede ISI den syriske borgerkrig til at ekspandere til Syrien. ISI profiterede ved, at det syriske styre reagerede ambivalent over for deres indrykning i landet. På den ene side var ISI en militær trussel for og ideologisk modstander af styret. På den anden side kunne styret bruge ISI til at presse sin væbnede opposition ved at lade oppositionen kæmpe en tofrontskrig mod regimestyrkerne på den ene side og ISI på den anden.¹⁰

2.1.3. Kalifatet

I juni 2014, efter erobringen af territorium i både Irak og Syrien, erklærede Abu Bakr al-Baghdadi oprettelsen af et såkaldt *kalifat* og gjorde sig selv til *kalif*. Samtidig forkortedes bevægelsens navn til Islamisk Stat (IS). Den syriske by Raqqa var få måneder forinden blevet erobret og blev nu gjort til hovedstad i kalifatet. IS fortsatte med at vokse sig større og gruppens territoriale højdepunkt kom ultimo 2014-primus 2015, hvor gruppen kontrollerede mere end 100.000 km², 11 mio. mennesker og aktiver for mere end 10 mia. kr. Samtidig udvidede IS sit netværk i andre lande og annoncerede bl.a. oprettelsen af provinser i Algeriet, Libyen, på Sinai-halvøen i Egypten, i Saudi-Arabien og Yemen¹¹. Endvidere udførte IS' støtter og medlemmer i stigende omfang terrorangreb¹² uden for *kalifatets* grænser.¹³

IS' hurtige fremrykning i Irak og Syrien blev imidlertid gradvist bremset fra februar 2015. Dette skyldes primært, at: 1) en amerikanskledet international coalition indledte en kampagne med luftangreb mod strategiske mål, herunder oliekluder, og 2) regionale aktører organiserede en omfattende væbnet kampagne mod IS.

Raqqa faldt i oktober 2017. I december 2017 mistede IS sin sidste bastion i Irak og i marts 2019 sin sidste bastion i Syrien. Den 26. oktober 2019 begik Abu Bakr al-Baghdadi selvmord under et raid mod hans skjule-

¹⁰ Lewis, J. D., *Al-Qaeda in Iraq Resurgent: The Breaking the Walls Campaign, Part I*, september 2013, [url](#), p. 9; The Washington Post, *The hidden hand behind the Islamic State militants? Saddam Hussein's*, 4. april 2015, [url](#); Reuters, *How Saddam's men help Islamic State rule*, 11. december 2015, [url](#); Brachman, J., *The War Within: A Look Inside al-Qaeda's Undoing*, I: JSOU Report 16-3, februar 2016, [url](#), p. 35; Stanford CISAC, *Mapping Militant Organizations. The Islamic State*, sidst opdateret september 2019, [url](#)

¹¹ IS' tilstedeværelse i disse lande kan ikke sammenlignes med omfanget og niveauet af den territoriale kontrol, som IS havde i Irak og Syrien. I januar 2015 anførte forskeren Aron Y. Zelin, at IS' tilstedeværelse i Libyen og på Sinai-Halvøen var den mest lovende, men at den ikke måtte overvurderes. Samtidig skrev han, at IS i Algeriet, Saudi-Arabien og Yemen fortsat manglede at vise tegn på aktivitet. Se: The Washington Post, *The Islamic State's model*, 28. januar 2015, [url](#)

¹² Fx bombede egyptiske IS-medlemmer i oktober 2015 et russisk fly og dræbte derved 224 mennesker. I november 2015 blev 130 personer dræbt og mere end 300 såret i en serie koordinerede angreb i Paris. I juni 2016 skød og dræbte en person, som havde tilkendegivet støtte til IS, mindst 48 mennesker på en natklub i Orlando, Florida. Se: Wilson Center, *Timeline: the Rise, Spread, and Fall of the Islamic State*, 28. oktober 2019, [url](#)

¹³ Stanford CISAC, *Mapping Militant Organizations. The Islamic State*, sidst opdateret september 2019, [url](#); Jones, P.G. et al., *Rolling Back the Islamic State*, I: RAND Corporation, 2017, [url](#); Wilson Center, *Timeline: the Rise, Spread, and Fall of the Islamic State*, 28. oktober 2019, [url](#); The Washington Post, *The Islamic State's model*, 28. januar 2015, [url](#)

sted i det nordvestlige Syrien udført af amerikanske specialstyrker. Abu Ibrahim al-Hashimi al-Qurashi erstattede Abu Bakr al-Baghdadi som kalif.¹⁴

2.1.4. Post-kalifatet

Selvom IS militært set er nedkæmpet på slagmarken og ikke længere kontrollerer landområder, er bevægelsen ikke besejret. På mange områder står IS stærkere i dag end i 2011-2012.¹⁵

IS foretog en bevidst strategisk tilbagetrækning under kampene om deres store bastioner i Irak og Syrien i perioden 2017 – 2019, samtidig med at den sikrede sig en oprørskapacitet. IS oprettede skjulte celler og våbenlagre, der blev placeret rundt omkring i de områder, som den tidligere kontrollerede.¹⁶

De socio-politiske betingelser, der bidrog til IS' legitimitet i kerneområderne Irak og Syrien er stadig til stede.^{17, 18} Generobringen af områder, som tidligere var under IS' kontrol, er ikke blevet fulgt af genopbygning og sikring af lov og orden. Det er meget vanskeligt for civilbefolkningen at vende tilbage, samtidig med at der er opstået et sikkerhedsmæssigt vakuum, hvor andre sikkerhedsaktører enten ikke har kunnet garantere et troværdigt alternativ til IS' kalifat eller i det hele taget en tilstedeværelse.¹⁹ I tillæg påvirkes både Syrien og Irak af udenlandske aktører²⁰, der hver især har sine dagsordener²¹. Dette er medvirkende til at sløre en igangværende rekonstruktion af IS.²²

¹⁴ CNN, *What we know about the Baghdadi raid*, 28. oktober 2019, [url](#); The New York Times, *Abu Bakr al-Baghdadi, IS Leader Known for His Brutality, Is Dead at 48*, 27. oktober 2019, [url](#); Stanford CISAC, *Mapping Militant Organizations. The Islamic State*, sidst opdateret september 2019, [url](#); BBC: *The rise and fall of the Islamic State group: The long and short story*, 23. marts 2019, [url](#); Wilson Center, *Timeline: the Rise, Spread, and Fall of the Islamic State*, 28. oktober 2019, [url](#)

¹⁵ Cafarella, J. et al., *ISIS's Second Comeback - Assessing the next ISIS Insurgency*, juni 2019, opdateret 23. juli 2019, p. 25, [url](#); Cordesman, A.H. et al., *The Return of ISIS in Iraq, Syria, and the Middle East*, Working Draft, 3. september 2019, I: Center for Strategic & International Studies, p. 13, [url](#); UN Security Council, *Ninth report of the Secretary-General on the threat posed by ISIL (Da'esh) to international peace and security and the range of United Nations efforts in support of Member States in countering the threat [S/2019/612]*, 31. juli 2019, p. 2, [url](#)

¹⁶ Cafarella, J. et al., *ISIS's Second Comeback - Assessing the next ISIS Insurgency*, juni 2019, opdateret 23. juli 2019, p. 13, [url](#); Cordesman, A.H. et al., *The Return of ISIS in Iraq, Syria, and the Middle East*, Working Draft: 3. september 2019, I: Center for Strategic & International Studies [url](#)

¹⁷ Læs i den sammenhæng Udlændingestyrelsens særskilte notater om forholdene i Irak og Syrien på Nyidanmark.dk ([url](#)).

¹⁸ US & Landinfo, *Northern Iraq: Security situation and the situation for internally displaced persons (IDPs) in the disputed areas, incl. possibility to enter and access the Kurdistan Region of Iraq (KRI)*, 5. november 2018, p. 14, [url](#)

¹⁹ Cafarella, J. et al., *ISIS's Second Comeback - Assessing the next ISIS Insurgency*, juni 2019, opdateret 23. juli 2019, [url](#); US & Landinfo, *Northern Iraq: Security situation and the situation for internally displaced persons (IDPs) in the disputed areas, incl. possibility to enter and access the Kurdistan Region of Iraq (KRI)*, 5. november 2018, [url](#), p. 14

²⁰ I det stadig borgerkrigsramte Syrien kæmper Rusland, Iran og Tyrkiet for indflydelse, mens det i Irak er Iran, Tyrkiet og i mindre grad USA, der øver indflydelse. Desuden er der åben magtkamp mellem centralregeringen i Bagdad og det kurdiske selvstyreområde.

²¹ Nogle af disse dagsordner kolliderer med hinanden.

²² Cafarella, J. et al., *ISIS's Second Comeback - Assessing the next ISIS Insurgency*, juni 2019, opdateret 23. juli 2019, [url](#), p. 19; OIR, *Lead Inspector General Report to the United States Congress, 1 April – 30 June 2019*, [url](#), p. 47; Cordesman, A.H. et al., *The Return of ISIS in Iraq, Syria, and the Middle East*, Working Draft, 3. september 2019, I: Center for Strategic & International Studies [url](#)

2.2. Vision

IS' primære vision er bygget op omkring en islamistisk dommedagsprofeti om de sidste dages krigere, som belønnes med adgang til Paradis ved at kæmpe *jihad* (hellig krig) mod de såkaldte vantro eller ikke-troende. Organisationens ideologi udspringer af en fundamentalistisk bevægelse inden for sunni-islam kaldet *sā-lafisme* - hos IS forstået som et ideal om genskabelse af den rene og dydige form for islam, der blev praktiseret på profeten Mohammeds tid. I den forbindelse er kalifatets oprettelse central for IS. I bevægelsens selvforståelse medvirker kalifatets eksistens nemlig til at sikre religiøs legitimitet. IS betragter alle modstandere af dette projekt som sine fjender og retter derfor dels sine angreb mod eksisterende nationalstater, ikke-muslimer og muslimer, som følger en anden fortolkning af islam end IS. IS har særligt lagt shiamuslimer for had, men dette har dog ikke udelukket samtidig forfølgelse af sunnimuslimer.²³

2.3. Størrelse

Lige siden IS opstod, har det været vanskeligt at fastslå bevægelsens størrelse.²⁴ Estimer for medlemstallet varierer betydeligt - ikke alene over tid, men også mellem samtidige ekspertkilder. Selvom IS ikke længe kontrollerer et egentligt territorium, fastholder bevægelsen et omfattende internationalt rekrutteringsnetværk, bl.a. på de sociale medier, hvorved nye rekrutter løbende tiltrækkes. Samtidig ekspanderer IS i nye regioner.²⁵ Imidlertid findes der ikke en samlet offentligt tilgængelig database over bevægelsens medlemmer, og diverse ekspertkilder fastlægger estimer på forskellige grundlag. Af den grund er der ikke anført et egentlig estimat for det samlede medlemstal i dette notat. I de særskilte notater om IS tilstedeværelse i en række lande anføres et formodet lokalt medlemstal.

I IS' arnested, dvs. Irak og Syrien, var der ifølge Institute for the Study of War i august 2018 30.000 IS-medlemmer,²⁶ mens Operation Inherent Resolve (OIR) i foråret 2019 vurderede, at der var 14.-18.000 IS-medlemmer fordelt på disse lande.²⁷

2.4. Geografisk tilstedeværelse

IS opdeler sine operationsområder i provinser (arabisk: *wilayat*). Hver provins har sit eget logo, sin egen medieproduktion og sit eget lokale lederskab. De fleste *wilayat* ligger fortsat i Irak og Syrien. Jihadist-

²³ Jones, P.G. et al., *Rolling Back the Islamic State*, I: RAND Corporation, 2017, [url](#); Stanford CISAC, *Mapping Militant Organizations. The Islamic State*, sidst opdateret september 2019, [url](#); Byman, D., *Comparing Al Qaeda and ISIS: Different Goals, Different Targets*, I: Brookings Institution, 29. april 2015, [url](#)

²⁴ Rempfer, K., *Low aim or intel failure? ISIS' last stand shows the difficulty in estimating enemy manpower*, 27. marts 2019, [url](#)

²⁵ Cafarella, J. et al., *ISIS's Second Comeback - Assessing the next ISIS Insurgency*, juni 2019, opdateret 23. juli 2019, [url](#), p. 25; Cordesman, A.H. et al., *The Return of ISIS in Iraq, Syria, and the Middle East*, Working Draft, 3. september 2019, I: Center for Strategic & International Studies, [url](#), p. 13; UN Security Council, *Ninth report of the Secretary-General on the threat posed by ISIL (Da'esh) to international peace and security and the range of United Nations efforts in support of Member States in countering the threat [S/2019/612]*, 31. juli 2019, p. 2, [url](#)

²⁶ Cafarella, J. et al., *ISIS's Second Comeback: Assessing the Next IS Insurgency*, juni 2019, [url](#), p. 8

²⁷ OIR, *Lead Inspector General Report to the U.S. Congress*, 1. april 2019-30. juni 2019, [url](#); p. 15

grupper i andre lande har dog løbende sværget troskab (arabisk: *bay'ah*)²⁸ til IS. Selvom der ikke er tale om decideret *kalifats*-dannelse på samme måde som i Irak og Syrien, siges der i dag ikke alene at være *wilayat* flere steder i Mellemøsten, men også i Afrika, på den Arabisk Halvø og i Asien.²⁹

Ofte er *wilayat* opkaldt efter den provins eller det område, som de ligger i. I flere tilfælde er det dog ikke stedernes nuværende navne, som anvendes i IS' navngivning. I stedet er det navne, der ligesom andre af IS' betegnelser refererer tilbage til historiske kalifater. Samtidig bruges disse historiske navne ofte til at navngive *wilayat*, som krydser nutidige nationalstaters landegrænser.³⁰

2.5. Kalifatet som jihadistisk statsdannelseprojekt

Siden 1980'erne har jihadistiske grupper forsøgt at regere territorier og udbyde tjenesteydelser til lokale. Nogle har udråbt eksistensen af emirater - en lokal enhed tiltænkt underordning af et kalifat. IS' kalifat er imidlertid det mest omfattende jihadistiske statsbygningsprojekt i nyere tid.³¹

IS er internationalt kendt for sin voldsbaserede undertrykkelse og grusomme afstraffelse af civile og modstandere i områder under sin kontrol. IS har udført massedrab, offentlige henrettelser, korsfæstelser, slavehold, seksuel vold og en række andre menneskerettighedskrænkelser. I tillæg har IS taget ansvar for dødelige angreb på civile i næsten 20 andre lande, herunder Afghanistan, Egypten, Frankrig, Indonesien, Tadsjikistan og Storbritannien.³² I områder under sin kontrol har IS imidlertid ikke alene udøvet magt over de civile gennem brutalitet, men også via et omfattende bureaukrati.³³

²⁸ IS beskriver selv *bay'ah*, et troskabsløfte aflagt til kaliffen, som en kontrakt baseret på gensidige pligter mellem folket og deres leder. Vilkårene i denne kontrakt er nedfældet eksplicit i en række dokumenter bl.a. udstedt under det såkaldte kalifat i Irak og Syrien. Disse dokumenter synes at være inspireret af forfatningslignende tekster og skulle angiveligt være skrevet af profeten Mohammed med henblik på at lede Medina i år 622. Se: Revkin, M., *The legal foundations of the Islamic State*, 23. juli 2016, [url](#), p. 14

²⁹ IntelCenter, *Islamic State Wilayats Interactive World Map*, [url](#); Zelin, A.Y., *Baghdadi Is Dead But His Legend Lives On*, I: Foreign Policy, 29. oktober 2019, [url](#); Sheikh, M.K. (red.), *Global Jihad in Southeast Asia – Examining the expansion of the Islamic State and al-Qaeda*, 16. oktober 2019, [url](#)

³⁰ Som et eks. på navngivning af et *wilaya* (ental af *wilayat*), der griber tilbage i tid, kan nævnes *Wilayat Khorasan*. Det dækker et område på tværs af landegrænsen mellem Afghanistan og Pakistan. Se: Sheikh, M.K., *Islamic State Enters Al-Qaeda's Old Hotbed: Afghanistan and Pakistan*, I: DIIS WORKING PAPER 2016: 7, 1. december 2017, [url](#), p. 40. Etableringen af kalifatet i Irak og Syrien gik ligeledes på tværs af de etablerede og internationalt anerkendte landegrænser. I den forbindelse anfører Brynjar Lia i en artikel udgivet af DIIS (Dansk Institut for Internationale Studier), at IS insisterede på, at den ikke havde grænser, men kun "frontlinjer" og satte en stor ære i at ødelægge "Sykes-Picot"-systemet. Se: Lia, B., *En undersøgelse af islamistiske statsdannelseforsøg*, I: DIIS, Splittelsen i Global Jihad – Kampen mellem IS og al-Qaeda, p. 30 – 43, 2016, [url](#), p. 39

³¹ I dette notats beskrivelse af "kalifatet som jihadistisk statsdannelseprojekt" tages der udgangspunkt i forhold i det erklærede kalifat, der strakte sig over grænsen mellem Syrien og Irak, men også i forhold under IS' kontrol i Libyen, hvor IS indførte repressive strukturer, der mindede om strukturerne i selve det såkaldte kalifat. Se fx: DR, *Islamisk Stats hemmelige papirer*, 2018, [url](#); The Washington Post, *The Islamic State's model*, 28. januar 2015, [url](#)

³² CNN, *ISIS Fast Facts*, 5. december 2019, [url](#); HRW, *ISIS*, [url](#); US, *Yazidierne i Irak - Islamisk Stats overgreb og den nuværende situation*, december 2019, [url](#)

³³ Al-Tamimi, A., *The Evolution in Islamic State Administration: The Documentary Evidence*, I: Perspectives on Terrorism, Volume 9, Issue 4, p. 117-129, august 2015, [url](#); Johnston, P.B. et al., *Return and Expand? – The Finances and Prospects of the Islamic State After the Caliphate*, I: RAND Corporation, 2019, [url](#), p. 15; Lia, B., *En undersøgelse af*

IS udviklede sig gradvist fra en mafia-lignende organisation, som bedrev afpresning af civile i Irak på baggrund af egne efterretninger, til at blande sig og koordinere med andre lokale oprørsbevægelser. I takt med sin konsolidering af territorium begyndte IS at udbyde tjenesteydelser og missionere sine ideologiske budskaber blandt de civile med henblik på at opnå støtte fra lokalbefolkningen.

IS opbyggede sin stat med en administration, der opkrævede skatter og bl.a. afhentede affald, drev vielseskontorer og udstedte fødselsattester. I nogle tilfælde udbød IS angiveligt bedre offentlige ydelser og udøvede en mere effektiv regeringsførelse end den regering, IS erstattede. Således findes der fx anekdoter om, at gaderne i Mosul var renere under IS, at vandhanerne ikke så ofte løb tør for vand, at kloakkerne var mindre tilbøjelige til at løbe over, og at huller i vejen blev repareret hurtigere. Samtidig findes der dog fortællinger om forringelse af statsdrevne tjenesteydelser under IS, i særdeleshed i takt med organisationens tab af terræn.³⁴

IS byggede sin statsadministration på det skelet, som fandtes i forvejen, og absorberede lokal administrativ viden ved at indlemme tidligere offentligt ansatte i deres struktur. Civile i områder under IS-kontrol varetog typisk de samme stillinger som tidligere, men nu arbejdede de blot for en terrorbevægelse, ikke for staten. Dem, der ikke mødte på arbejde, risikerede repressalier.³⁵

I sin administration indførte IS en terminologi, som stemte overens med IS' ideologiske udgangspunkt om en tilbagevendende til det samfund, der eksisterede på profeten Muhammeds tid. Administrative enheder blev omdøbt, og nye blev oprettet under betegnelsen *diwan*, en institution svarende til et departement eller et ministerium, der refererer tilbage til det syvende århundrede og en af de tidligste kaliffers styre. Nogle af de nyoprettede *dawawin* (flertal af *diwan*) dækkede koncepter, som folk ikke tidligere havde hørt om, fx *hisba*³⁶, det frygtede moralpoliti.³⁷

Under det etablerede kalifat sigtede IS mod at ændre de fleste aspekter af social disciplinering blandt borgerne. Reklametavler i større byer viste nu billeder af tilslørede kvinder og slogans, der understregede vigtigheden af at indføre Guds lov (*sharia*). Mænd skulle lade skægget gro og samtidig sikre sig, at deres buk-

islamistiske statsdannelseforsøg, I: DIIS, Splittelsen i Global Jihad – Kampen mellem IS og al-Qaeda, p. 30 – 43, 2016, [url](#)

³⁴ Al-Tamimi, A., *The Evolution in Islamic State Administration: The Documentary Evidence*, I: Perspectives on Terrorism, Volume 9, Issue 4, p. 117-129, august 2015, [url](#); Johnston, P.B. et al., *Return and Expand? – The Finances and Prospects of the Islamic State After the Caliphate*, I: RAND Corporation, 2019, [url](#) p. 76; The New York Times, *The ISIS Files*, 4. april 2018, [url](#); DR, *Islamisk Stats hemmelige papirer*, 2018, [url](#)

³⁵ Al-Tamimi, A., *The Evolution in Islamic State Administration: The Documentary Evidence*, I: Perspectives on Terrorism, Volume 9, Issue 4, p. 117-129, august 2015, [url](#); The New York Times, *The ISIS Files*, 4. april 2018, [url](#); Spiegel, *The Terror Strategist - Secret Files Reveal the Structure of Islamic State*, 18. april 2015, [url](#); Revkin, M., *ISIS' Social Contract – What the Islamic State Offers Civilians*, 10. januar 2016, [url](#)

³⁶ IS' almindelige politistyrke med ansvar for ordinær ordenshåndhævelse og offentlig sikkerhed blev kaldt "det islamiske politi" (*al-shurta al-Islamiyya*), mens *Hisba* var en religiøs politistyrke, hvis mandat var at fremme dyd, forhindre moralsk fordærv, manifestationer af ulydighed samt at opfordre muslimer til at tage vare på trivsel. *Hisba*s aktiviteter inkluderede håndhævelse af forbud mod kommercielle aktiviteter på tidspunkter for bøn, opfølgning på indberetninger om indtag af alkohol og andre rusmidler samt at destruere bandlyste ting som musikinstrumenter, cigaretter og afgudsbilleder. *Hisba* var også ansvarligt for efterforskning af brud på *sharia* (Guds lov) og kunne henvise mere alvorlige forbrydelser til domstolene. Se: Revkin, M., *The legal foundations of the Islamic State*, 23. juli 2016, [url](#), p. 25

³⁷ Al-Tamimi, Aymenn, *The Evolution in Islamic State Administration: The Documentary Evidence*, I: Perspectives on Terrorism, Volume 9, Issue 4, p. 117-129, august 2015, [url](#); The New York Times, *The ISIS Files*, 4. april 2018, [url](#)

seben ikke nåede ned til anklerne. Kvinder skulle bære sort *abaya*³⁸ og *niqab*³⁹. Kvindelige statsansatte blev afskediget, og daginstitutionerne lukkede. Eksisterende juridiske afdelinger blev lukket ned, og juridiske spørgsmål blev nu varetaget i regi af IS' egen *sharia*-fortolkning⁴⁰ ved nyoprettede domstole.⁴¹

Forholdet mellem administrativ centralisering og decentralisering varierede mellem ressortområder. Inden for visse områder var der en beslutningsmæssig kompetencedeling mellem kalifat-niveau og lokalt niveau, mens der på andre områder var en streng centralisering. Eksempelvis blev principielle beslutninger om curriculum på uddannelsesområdet (under *Diwan al-Ta'lim*) truffet på kalifat-niveau, mens fastsættelse af undervisningsgebyrer fandt sted hos de lokale administrative enheder. I modsætning til denne opdeling var fatwaudstedelse⁴² og forskning (under *Diwan al-Ifta' wa al-Buhuth*) naturligt ét centraliseret område, hvor principielle moralspørgsmål blev afgjort, og leveregler blev udstukket for samtlige borgere i kalifatet.

IS overvågede sine borgere og førte optegnelser over personer, som levede i kalifatet. Det er ifølge analyseinstituttet RAND Corporation sandsynligt, at IS selv uden territorium vil være i stand til at bibeholde disse optegnelser og bruge informationerne til bl.a. at afpresse civile i deres tidligere kontrolzoner.⁴³

2.6. Kalifatets ledelse

På den ene side havde IS en streng ledelsesorganisation bygget op omkring Abu Bakr al-Baghdadi. Han var teologisk uddannet og udstak retningslinjerne for organisationen. Det var samtidig ham, der udråbte etableringen af *kalifatet*. På den anden side havde IS, belært af tidligere erfaringer, opbygget en organisation, der ikke var afhængig af én person. Derfor havde bevægelsen bevidst opbygget en mytisk tilbageholdende rolle omkring Abu Bakr al-Baghdadi. Der er fx kun meget få optagelser, hvor han optræder offentligt.⁴⁴

Af sikkerhedsmæssige og operative grunde havde IS uddelegeret mange opgaver til personer under Abu Bakr al-Baghdadi. Umiddelbart under Abu Bakr al-Baghdadi var der ifølge the New York Times to viceledere, som var ansvarlige for henholdsvis Irak og Syrien. Disse havde hver 12 såkaldte guvernører under sig. På

³⁸ En løstsiddende kjole-lignende beklædningsgenstand, som dækker kroppen fra hoved til fod.

³⁹ Et slør, der dækker hele ansigtet undtagen øjnene.

⁴⁰ Mediedækning af IS henviser ofte til anvendelsen af det voldelige og tilsyneladende arkaiske retssystem, der hævder at genindføre det oprindelige kalifats strafferetlige institutioner fra det syvende århundrede. Disse skildringer har en tendens til at fokusere på det groteske udtryk, som volden ofte havde i *kalifatet*, herunder halshugninger, steninger og dødsstraf ved afbrænding. Nærværende notat berører ikke disse straffe, men fokuserer i stedet mere overordnet på den funktion, som IS' grundlæggende ideal om en tilbagevending til det historiske *kalifat* har haft i deres ambitiøse statsopbygningsprojekt. For mere viden om IS' straffe og strafferet se fx: Revkin, M., *The legal foundations of the Islamic State*, 23. juli 2016, [url](#)

⁴¹ Al-Tamimi, A., *The Evolution in Islamic State Administration: The Documentary Evidence*, I: Perspectives on Terrorism, Volume 9, Issue 4, p. 117-129, august 2015, [url](#); Johnston, P. (red.), *Return and Expand? – The Finances and Prospects of the Islamic State After the Caliphate*, I: RAND Corporation, 2019, [url](#) p. 78 ff.; The New York Times, *The ISIS Files*, 4. april 2018, [url](#)

⁴² En *fatwa* er en islamisk juridisk vurdering, som udstedes af en jurist eller en anden islamisk lærd som svar på et spørgsmål. Se: Revkin, M., *The legal foundations of the Islamic State*, 23. juli 2016, [url](#), p. 38

⁴³ Johnston, P.B. et al., *Return and Expand? – The Finances and Prospects of the Islamic State After the Caliphate*, I: RAND Corporation, 2019, [url](#), p. xiii

⁴⁴ Cordesman, A.H. et al., *The Return of ISIS in Iraq, Syria, and the Middle East*, Working Draft, 3. september 2019, I: Center for Strategic & International Studies, [url](#), p. 11

niveauet under de to viceledere var der et lederskabsråd (*shura*), som bl.a. havde en rådgiverrolle i forhold til religiøse spørgsmål. Yderligere var der en slags kabinet, hvis medlemmer håndterede spørgsmål som finansiering, sikkerhed, medier, fanger og rekruttering. Endelig var der en række ledere på lokalt niveau geografisk spredt i Irak og Syrien.⁴⁵

2.7. Kalifatets materielle ressourcer og finansiering

IS er en af verdens rigeste terrorbevægelser. Gennem tiden har den udvist en høj grad af omstillingsparathed samt evne til at tilpasse sin økonomi til de givne forhold gennem en varieret portefølje. IS har genereret indkomst via diverse kriminelle aktiviteter, handel med naturressourcer⁴⁶ og opkrævning af skatter i sit *kalifat*. Da *kalifatet* toppede i 2015 estimeres bevægelsens samlede årsindtægt at have været op mod 2 milliarder dollars eller derover. På samme tidspunkt estimeres udgifterne ifølge analyseinstituttet RAND Corporation at have været på omkring 1 milliard dollars.

IS har hvidvasket og indsat millioner af dollars i internationale banker samt investeret penge i legitime forretninger, som løbende kan give afkast. IS' udgifter til lønninger og andre administrationsomkostninger er faldet drastisk som konsekvens af organisationens territorielle og mandskabsmæssige tab. Ved at reorganisere sig som oprørsgruppe har IS desuden reduceret sine militære udgifter.⁴⁷

Siden sin etablering har IS stræbt efter at være økonomisk selvforsynende såvel på globalt som på lokalt plan. IS er et internationalistisk projekt, men det øverste lederskab har en forventning om, at de enkelte celler økonomisk set opererer tilnærmelsesvist selvstændigt. Økonomisk uafhængighed på såvel lokalt som globalt plan har både gjort det muligt for IS at bevare sin politiske, økonomiske og religiøse autonomi samt at undgå foranstaltninger, der er truffet med henblik på at bekæmpe finansiering af terroraktiviteter^{48 49}.

I begyndelsen var IS baseret på økonomisk støtte fra velhavende personer i Golfregionen og midler fra udenlandske krigere, der tilsluttede sig.⁵⁰ Under den amerikanske invasion af Irak udgjorde kidnapninger,

⁴⁵ The New York Times, *How ISIS Works*, 16. september 2014, [url](#); Ynetnews, *Inside the hierarchy of the Islamic State*, 20. september 2014, [url](#)

⁴⁶ Carbonhydrider (bl.a. olie) har udgjort en stor del af IS' indkomstgrundlag, men organisationen har udnyttet alle de naturressourcer, den har haft til rådighed, herunder mineraler og landbrugsressourcer. I både Irak og Syrien har IS bl.a. haft kontrol over en del af den mest frugtbare landbrugsjord. Se: CAT, *ISIS Financing 2015*, maj 2016, [url](#), p. 9

⁴⁷ Johnston, P.B. et al., *Return and Expand? – The Finances and Prospects of the Islamic State After the Caliphate*, I: RAND Corporation, 2019, [url](#), pp. xiv, 97; Stanford CISAC, *Mapping Militant Organizations. The Islamic State*, sidst opdateret september 2019, [url](#)

⁴⁸ En central funktion i den forbindelse er *hawala*-systemet. Hawala er et netværk af valutavekslingskontorer og agenter, *hawaladars*, fordelt internationalt og baseret på tillid. Hawala giver mulighed for næsten øjeblikkelig modtagelse af afsendte pengeoverførsler. Systemet har gjort det muligt for IS at handle med forretningspartnere i udlandet og importere varer trods sanktioner. Se: CAT, *ISIS Financing 2015*, maj 2016, [url](#), p. 23

⁴⁹ CAT, *ISIS Financing 2015*, maj 2016, [url](#), pp. 5, 23; Johnston, P.B. et al., *Return and Expand? – The Finances and Prospects of the Islamic State After the Caliphate*, I: RAND Corporation, 2019, [url](#), pp. 23, 59; UN Security Council, *Twenty-fourth report of the Analytical Support and Sanctions Monitoring Team submitted pursuant to resolution 2368 (2017) concerning ISIL (Da'esh), Al-Qaida and associated individuals and entities*, 15. juli 2019, [url](#), p. 7

⁵⁰ Shapiro, J., *Chapter 3 Bureaucratic Terrorists: Al-Qa'ida in Iraq's Management and Finances*, I: Combatting Terrorism Center at West Point, 22. juli 2008, [url](#), p. 70; NBC News, *Who's Funding ISIS? Wealthy Gulf 'Angel Investors,' Officials Say*, 21. september 2014, [url](#); The Meir Amit Intelligence and Terrorism Information Center, *ISIS: Portrait of a Jihadi Terrorist Organization*, 26. november 2014, [url](#)

politisk korruption, tyveri og smugling af olie en stor del af organisationens indkomst.⁵¹ Indtjening gennem kriminalitet og oliesmugling fortsatte i starten af den syriske borgerkrig, hvor IS via sortbørshandel bl.a. forsynede flere aktører i konflikten med olie. Den amerikanskledede koalitions bombing af olieraffinaderier beskadigede imidlertid olieindustrien og reducerede IS' muligheder for at tjene penge på oliesalg i Irak og Syrien.⁵² IS kompenserede for dette tab ved at øge sin beskatning af lokalsamfund og landbrugsvarer, hvilket voksede til organisationens største indtægtskilde.⁵³ Da IS for alvor begyndte at miste territorium og magt i Irak og Syrien i 2016, vendte gruppen sig i højere grad mod indkomstgenererende kriminelle handlinger som afpresning, kidnapninger og tyveri.⁵⁴

I tillæg til den religiøse skat, *zakat*⁵⁵, har IS opkrævet skat af økonomiske transaktioner og indtægter, landbrugsskat, toldafgifter på udefrakommende varer samt indkomstskat fra borgere i kalifatet, herunder statsansatte, som fortsat blev betalt af deres respektive regeringer. Desuden har IS opkrævet *jiziyah*, en beskyttelsesafgift fra religiøse minoriteter. Dertil kom omfattende gebyropkrævning på alt fra telefoni, renovation, elektricitet og vand til bilregistrering, skoleindskrivning og udstedelse af dokumenter. Endelig har IS draget økonomisk nytte af sin strenge fortolkning af *sharia* ved at opkræve bøder for en række overtrædelser betragtet som moralsk forkastelig adfærd (fx rygning og ureglementeret påklædning).⁵⁶

Et af kalifatets løfter og samtidigt et væsentlig trækplaster har været, at IS ville tage sig af sine egne ved bl.a. at forsyne sine udenlandske rekrutter med boliger og andre dagligdagsforbrugsvarer. Krigsbytte fra folk, som var fordrevet af IS, blev fordelt mellem kæmperne. IS har desuden konfiskeret fabrikker og banker, inklusiv deres beholdninger, samt inddraget husdyr og eksproprieret landbrugsjord, der ikke tidligere var statsejet, fx ved at konfiskere marker fra shiitter, kristne, en række minoritetsgrupper og andre, IS betragtede som vantro. Jorden blev gendistribueret eller lejet ud til landmænd - i nogle tilfælde de selvsamme landmænd, som jorden var blevet konfiskeret fra.⁵⁷

⁵¹ Bahney, B. et al., *An Economic Analysis of the Financial Records of Al-Qa'ida in Iraq*, I: RAND Corporation, 2010, [url](#), p. 14; CAT, *ISIS Financing 2015*, maj 2016, [url](#), p. 14

⁵² Johnston, P.B. et al., *Return and Expand? – The Finances and Prospects of the Islamic State After the Caliphate*, I: RAND Corporation, 2019, [url](#), p. xi; CAT, *ISIS Financing 2015*, maj 2016, [url](#), p. 10; Daiss, T., *Why Islamic State's (ISIS) Oil Revenue Is Plunging*, I: Forbes, 26. august 2016, [url](#); Kurdistan 24, *EXCLUSIVE: Islamic State sold oil to Syrian regime and Turkey, commander says*, 2. juli 2018, [url](#)

⁵³ Stanford CISAC, *Mapping Militant Organizations. The Islamic State*, sidst opdateret september 2019, [url](#); The New York Times, *The ISIS Files*, 4. april 2018, [url](#)

⁵⁴ The New York Times, *The ISIS Files*, 4. april 2018, [url](#); CAT, *ISIS Financing 2015*, maj 2016, [url](#), p. 16

⁵⁵ *Zakat* er en af islams fem grundlæggende søjler og er en almisser på 2,5 % af en persons samlede formue samt op til 10 % af landbrugsproduktion. Inden for gængs islamisk praksis betales *zakat* ud fra en religiøs forståelse af, at alle med økonomisk formåen har personlig pligt til at lette økonomiske problemer for de fattige og bekæmpe økonomisk ulighed. I IS' fortolkning er *zakat* imidlertid gjort til et statsligt anliggende og i højere grad til en obligatorisk formueskat end en velgørenhedshandling. Se: The New York Times, *The ISIS Files*, 4. april 2018, [url](#)

⁵⁶ Johnston, P.B. et al., *Return and Expand? – The Finances and Prospects of the Islamic State After the Caliphate*, I: RAND Corporation, 2019, [url](#), pp. xiii, 78; The New York Times, *The ISIS Files*, 4. april 2018, [url](#); CAT, *ISIS Financing 2015*, maj 2016, [url](#), p. 15; DR, *Islamisk Stats hemmelige papirer*, 2018, [url](#); Revkin, M., *ISIS' Social Contract – What the Islamic State Offers Civilians*, 10. januar 2016, [url](#)

⁵⁷ Johnston, P.B. et al., *Return and Expand? – The Finances and Prospects of the Islamic State After the Caliphate*, I: RAND Corporation, 2019, [url](#), pp. xiii, 31, 81; The New York Times, *The ISIS Files*, 4. april 2018, [url](#); CAT, *ISIS Financing 2015*, maj 2016, [url](#), p. 15; DR, *Islamisk Stats hemmelige papirer*, 2018, [url](#)

3. Litteratur

- Al-Tamimi, A., *The Evolution in Islamic State Administration: The Documentary Evidence*, I: Perspectives on Terrorism, Volume 9, Issue 4, p. 117-129, august 2015, www.jstor.org/stable/26297420, hentet 9. december 2019
- Bahney, B., H. Shatz, C. Gainer, R. McPherson, and B. Sude, *An Economic Analysis of the Financial Records of Al-Qa'ida in Iraq*, I: RAND Corporation, 2010, https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/monographs/2010/RAND_MG1026.pdf, hentet 6. december 2019
- BBC: *The rise and fall of the Islamic State group: The long and short story*, 23. marts 2019, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-47210891>, hentet 11. december 2019
- Brachman, J., *The War Within: A Look Inside al-Qaeda's Undoing*, JSOU Report 16-3, februar 2016, p. 35-42, <https://www.hsdl.org/?view&did=790691>, hentet 11. december 2019
- Britannica, *Iraq War 2003 – 2011*, sidst opdateret 29. november 2019, <https://www.britannica.com/event/Iraq-War>, hentet 12. december 2019
- Byman, D., *Comparing Al Qaeda and ISIS: Different Goals, Different Targets*, I: Brookings Institution, 29. april 2015, <https://www.brookings.edu/testimonies/comparing-al-qaeda-and-isis-different-goals-different-targets/>, hentet 11. december 2019
- Cafarella, J., B. Wallace & J. Zhou, *IS's Second Comeback: Assessing the Next IS Insurgency*, I: ISW (Institute for the Study of War), juni 2019, sidst opdateret 23. juli 2019, <http://www.understandingwar.org/report/isiss-second-comeback-assessing-next-isis-insurgency>, hentet 11. december 2019
- CAT (Center for the Analysis of Terrorism), *ISIS Financing 2015*, maj 2016, <http://cat-int.org/wp-content/uploads/2016/06/ISIS-Financing-2015-Report.pdf>, hentet 8. december 2019
- CNBC, *Abu Masub al-Zarqawi is the man who founded ISIS*, 11. august 2016, <https://www.cnn.com/2016/08/11/who-founded-isis-abu-musab-al-zarqawi-started-the-terror-group.html>, hentet 11. december 2019
- CNN, *What we know about the Baghdadi raid*, 28. oktober 2019, <https://edition.cnn.com/politics/live-news/baghdadi-monday-dle-intl/index.html>, hentet 27. november 2019
- CNN, *ISIS Fast Facts*, 5. december 2019, <https://edition.cnn.com/2014/08/08/world/isis-fast-facts/index.html>, hentet 12. december 2019
- Cordesman, A.H. & A. Toukan, with the assistance of M. Molot, *The Return of ISIS in Iraq, Syria, and the Middle East*, CSIS (Center for Strategic & International Studies), 3. september 2019, <https://www.csis.org/analysis/return-isis-iraq-syria-and-middle-east>, hentet 9. oktober 2019
- Daiss, T., *Why Islamic State's (ISIS) Oil Revenue Is Plunging*, I: Forbes, 26. august 2016, <https://www.forbes.com/sites/timdaiss/2016/08/26/why-islamic-states-oil-revenue-is-plunging/#722bf94a27b9>, hentet 6. december 2019

DR, *Islamisk Stats hemmelige papirer*, 2018, <https://www.dr.dk/tv/se/isis-leaks/isis-leaks-2/islamisk-stats-hemmelige-papirer>, hentet 7. oktober 2019

EASO (European Aylum Support Office), *Country of Origin Information (COI) Report Methodology*, juni 2019, https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/2019_EASO_COI_Report_Methodology.pdf, hentet 11. december 2019

Felter, J., and B. Fishman, *Al-Qa'ida's Foreign Fighters in Iraq: A First Look at the Sinjar Records*, I: Rep. Harmony Project at the Combatting Terrorism Center at West Point, 2. januar 2008, <https://ctc.usma.edu/app/uploads/2010/06/aqs-foreign-fighters-in-iraq.pdf>, hentet 11. december 2019

HRW (Human Rights Watch), *ISIS*, <https://www.hrw.org/tag/isis>, hentet 12. december 2019

ICG (International Crisis Group), *Exploiting Disorder: al-Qaeda and the Islamic State*, *Crisis Group Special Report*, 14. marts 2016, <https://www.crisisgroup.org/global/exploiting-disorder-al-qaeda-and-islamic-state>, hentet 11. december 2019

IntelCenter, *Islamic State wilayats Interactive World Map*, <https://intelcenter.com/maps/is-wilayats-map.html>, hentet 10. december 2019

Johnston, P.B., M. Alami, C.P. Clarke & H.J. Shatz, *Return and Expand? – The Finances and Prospects of the Islamic State After the Caliphate*, I: RAND Corporation, 2019, https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR3000/RR3046/RAND_RR3046.pdf, hentet 10. december 2019

Jones, S.G., J. Dobbins, D. Byman, C.S. Chivvis, B. Connable, Jeffrey Martini, Eric Robinson & Nathan Chandler, *Rolling Back the Islamic State*, Santa Monica, I: RAND Corporation, 2017, https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR1912.html, hentet 11. december 2019

Kurdistan 24, *EXCLUSIVE: Islamic State sold oil to Syrian regime and Turkey, commander says*, 2. juli 2018, <https://www.kurdistan24.net/en/news/78f3aed3-9dff-4fd4-9d5d-49e0c3a42cd2>, hentet 6. december 2019

Lewis, J. D., *Al-Qaeda in Iraq Resurgent: The Breaking the Walls Campaign, Part I*, I: ISW (Institute for the Study of War), september 2013, http://www.understandingwar.org/sites/default/files/AQI-Resurgent-10Sept_0.pdf, hentet 11. december 2019

Lia, B., *En undersøgelse af islamistiske statsdannelseforsøg*, I: DIIS (Dansk Institut for Internationale Studier), *Splittelsen i Global Jihad – Kampen mellem IS og al-Qaeda*, p. 30 – 43, 2016, https://pure.diis.dk/ws/files/612114/2016_DIIS_bog_Splittelsen_i_global_jihad_WEB.pdf, hentet 10. december 2019

McCarthy, N., *How Does ISIS Fund Itself?*, I: Statista, 7. december 2015, <https://www.statista.com/chart/4106/how-does-isis-fund-itself/>, hentet 6. december 2019

The Meir Amit Intelligence and Terrorism Information Center, *ISIS: Portrait of a Jihadi Terrorist Organization*, 26. november 2014, <https://www.terrorism-info.org.il/en/20733/>, hentet 6. december 2019

NBC News, *Who's Funding ISIS? Wealthy Gulf 'Angel Investors,' Officials Say*, 21. september 2014, <https://www.nbcnews.com/storyline/isis-terror/who-s-funding-isis-wealthy-gulf-angel-investors-officials-say-n208006>, hentet 6. december 2019

The New York Times, *How ISIS Works*, 16. september 2014, <https://www.nytimes.com/interactive/2014/09/16/world/middleeast/how-isis-works.html>, hentet 11. december 2019

The New York Times, *The ISIS Files*, 4. april 2018, <https://www.nytimes.com/interactive/2018/04/04/world/middleeast/isis-documents-mosul-iraq.html>, hentet 7. december 2019

The New York Times, *Abu Bakr al-Baghdadi, IS Leader Known for His Brutality, Is Dead at 48*, 27. oktober 2019, <https://www.nytimes.com/2019/10/27/world/middleeast/al-baghdadi-dead.html>

OIR (Operation Inherent Resolve) - *Lead Inspector General Report To The United States Congress, April 1, 2019 – June 30, 2019*, https://media.defense.gov/2019/Aug/09/2002169448/-1/-1/1/Q3FY2019_LEADIG_OIR_REPORT.PDF, hentet 5. december 2019

Oxford Dictionary of Islam, *Jihad*, <http://www.oxfordislamicstudies.com/article/opr/t125/e1199>, hentet 12. december 2019

Oxford Research Encyclopedias, RELIGION, *Salafism*, <https://oxfordre.com/religion/religion/view/10.1093/acrefore/9780199340378.001.0001/acrefore-9780199340378-e-255>, hentet 12. december 2019

Rempfer, K., *Low aim or intel failure? ISIS' last stand shows the difficulty in estimating enemy manpower*, I: Military Times, 27. marts 2019, <https://www.militarytimes.com/news/your-military/2019/03/27/low-aim-or-intel-failure-isis-last-stand-shows-the-difficulty-in-estimating-enemy-manpower/>, hentet 5. december 2019

Reuters, *How Saddam's men help Islamic State rule*, 11. december 2015, <https://www.reuters.com/investigates/special-report/mideast-crisis-iraq-islamicstate/>, hentet 11. december 2019

Revkin, M., *ISIS' Social Contract – What the Islamic State Offers Civilians*, I: Foreign Affairs, 10. januar 2016, <https://www.foreignaffairs.com/articles/syria/2016-01-10/isis-social-contract>, hentet 10. december 2019

Revkin, M., *The legal foundations of the Islamic State*, I: The Brookings Project on U.S. Relations with the Islamic World, 23. juli 2016, https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/07/Brookings-Analysis-Paper_Mara-Revkin_Web.pdf, hentet 12. december 2019

Shapiro, J., *Chapter 3 Bureaucratic Terrorists: Al-Qa`ida in Iraq's Management and Finances*, I: Combatting Terrorism Center at West Point, 22. juli 2008, https://ctc.usma.edu/app/uploads/2011/12/Sinjar_2_FINAL.pdf, hentet 6. december 2019

Sheikh, M.K., *Islamic State Enters Al-Qaeda's Old Hotbed: Afghanistan and Pakistan*, I: DIIS Working Paper 2016: 7, 1. december 2017, <https://www.diis.dk/publikationer/islamic-state-enters-al-qaedas-old-hotbed-afghanistan-and-pakistan>, hentet 27. november 2019

Sheikh, M.K. (red.), *Global Jihad in Southeast Asia – Examining the expansion of the Islamic State and al-Qaeda*, I: DIIS (Dansk Institut for Internationale Studier), 16. oktober 2019, <https://www.diis.dk/publikationer/islamic-states-new-breeding-ground-southeast-asia>, hentet 11. december 2019

Spiegel, *Beaten but Not Defeated – Islamic State Plans Next Move After Loss of ‘Caliphate’*, 4. april 2019, <https://www.spiegel.de/international/world/islamic-state-plans-next-move-after-loss-of-caliphate-a-1260370.html>, hentet 7. oktober 2019

Spiegel, *The Terror Strategist - Secret Files Reveal the Structure of Islamic State*, 18. april 2015, <https://www.spiegel.de/international/world/islamic-state-files-show-structure-of-islamist-terror-group-a-1029274.html>, hentet 7. oktober 2019

Stanford CISAC (Center for International Security and Cooperation), *Mapping Militant Organizations. The Islamic State*, sidst opdateret september 2019, <https://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/islamic-state>, hentet 7. oktober 2019

UN, *Twenty-fourth Report of the ISIL & Al-Qaida Sanctions Committee Monitoring Team*, 15. juli 2019, (S/2019/570), <https://www.un.org/securitycouncil/sanctions/1267/monitoring-team/reports>, hentet 11. december 2019

UN Security Council, *Ninth report of the Secretary-General on the threat posed by ISIL (Da'esh) to international peace and security and the range of United Nations efforts in support of Member States in countering the threat [S/2019/612]*, 31. juli 2019, https://www.ecoi.net/en/file/local/2014117/S_2019_612_E.pdf, hentet 11. december 2019

US (Udlændingestyrelsen) & Landinfo, *Northern Iraq: Security situation and the situation for internally displaced persons (IDPs) in the disputed areas, incl. possibility to enter and access the Kurdistan Region of Iraq (KRI)*, 5. november 2018, https://www.ecoi.net/en/file/local/1450541/1226_1542182184_iraq-report-security-idps-and-access-nov2018.pdf

US (Udlændingestyrelsen), *Yazidierne i Irak - Islamisk Stats overgreb og den nuværende situation*, december 2019, https://nyidanmark.dk/-/media/Files/US/Landenotater/COI_notat_yazidierne_irak_december_2019.pdf, hentet 12. december 2019

The Washington Post, *The Islamic State's model*, 28. januar 2015, <https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2015/01/28/the-islamic-states-model/>, hentet 12. december 2019

The Washington Post, *The hidden hand behind the Islamic State militants? Saddam Hussein's*, 4. april 2015, https://www.washingtonpost.com/world/middle_east/the-hidden-hand-behind-the-islamic-state-militants-saddam-husseins/2015/04/04/aa97676c-cc32-11e4-8730-4f473416e759_story.html, hentet 11. december 2019

Wilson Center, *Timeline: the Rise, Spread, and Fall of the Islamic State*, 28. oktober 2019, <https://www.wilsoncenter.org/article/timeline-the-rise-spread-and-fall-the-islamic-state>, hentet 11. december 2019

Wood, G., *What ISIS Really Wants*, I: The Atlantic, mars 2015,
<https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2015/03/what-isis-really-wants/384980/>, hentet 11. desember 2019

Ynetnews, *Inside the hierarchy of the Islamic State*, 20. september 2014,
<https://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-4573040,00.html>, hentet 11. desember 2019

Zelin, A.Y., *Baghdadi Is Dead But His Legend Lives On*, I: Foreign Policy, 29. oktober 2019,
<https://foreignpolicy.com/2019/10/29/baghdadi-is-dead-but-his-legend-lives-on-isis-terror/>, hentet 10. desember 2019